

उच्छूनः-शूनवान्, ¹उदधित्, ²श्वयथुः, ³श्वा- मातरिश्वा, ⁴शवः, ⁵श्वयीचिः, इत्यादीनि विशेषरूपाणि । ⁶शेष्ठीयमानः ।

(1804) “ श्विता वर्णे ” (I-भ्वादिः-742. अक. सेट्. आत्म.)

‘—शौक्ल्ये’ इत्येव वोपदेवः ।

सर्वाण्यपि रूपाणि भौवादिकश्चेदतिवत् (326) बोध्यानि । श्वेतः, ⁶श्वित्रम्, श्वितित्वा-श्वेतित्वा इति विशेषः ।

(1805) “ श्विदि श्वेत्ये ” (I-भ्वादिः-10. अक. सेट्. आत्म.)

‘—शैत्ये’ इति जैन-कातन्त्रौ ।

‘श्वेतस्य गुणस्यापि धातुना साध्यतया क्रमिकतया चाभिधानात् क्रियात्वम् । यदाह—

‘श्वेततेः श्वेत इत्येकं श्वेतत्वेन प्रकाशयते ।

आश्रितक्रमरूपत्वादभिधानं प्रवर्तते ॥’ (नाक्यपदीयम् 3-3) इति’ इति माधवः ।

श्विन्दकः-न्दिका, शिश्विन्दिषकः-षिका, इत्यादिकानि रूपाणि सर्वाण्यपि क्तिन्दतिवत् (284) ज्ञेयानि ।

1. उदकेन श्वयतीति उदधित् तक्रम् । क्तिपि, तुक् च रूपमेवम् । ‘उदकस्त्योदः संज्ञायाम्’ (6-3-57) इति उदकशब्दस्य उदादेशः । ‘उदधितोऽन्यतरस्याम्’ (4-2-19) इति निर्देशसामर्थ्यात् यजादित्वेऽपि न सम्प्रसारणं क्तिन्विषये इत्यवधेयम् ।

2. ‘द्वितोऽथुच्’ (3-3-89) इत्यथुच्प्रत्ययो भावे । श्वयथुः= कुष्ठरोगविशेषः । ‘रोगाख्यायाम्—’ (3-3-108) इति ण्वुलोऽपवादोऽप्ययमिति केचित् ।

3. श्वयति=गच्छति निरन्तरमिति श्वा=शूनकः । ‘श्वन्उक्षन्—’ [द. उ. 6-55] इति निपातनात् साधुः । मातरि=सर्वस्य परिच्छेत्तरि आकाशे श्वयति=वर्धते इति मातरिश्वा वायुः । ‘तत्पुरुषे कृति—’ (6-3-14) इति सप्तम्या अलुक् ।

4. श्वयति सन्त्यक्तः प्राणिभिरिति शवः इति दशपाद्युणाद्याम् (9-53) उक्तम् । ‘शवतिर्गतिकर्मा कम्बोजेषु, विकार एवैनमार्याः प्रभाषन्ते’ (पस्पशाह्निके) इति भाष्यविरोधादितदुपेक्ष्यम् ।

5. श्वयति वर्धते इति श्वयीचिः चन्द्रमाः । औणादिके (द. उ. 1-40) ईचिप्रत्यये साधुः ।

6. औणादिके (द. उ. 8-31) रक्प्रत्यये रूपमेवम् । श्वित्रम्=व्याधिविशेषः ।

A. ‘आबद्धभीमभ्रुकुटीविभङ्गः शेष्ठीयमाना रुणरौद्रनेत्रः ।’ भ. का. 3.30.